

Dz.U. 1995 Nr 23 poz. 121**U S T A W A**

z dnia 5 stycznia 1995 r.

o fundacji – Zakład Narodowy imienia Ossolińskich

Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2017 r.
poz. 1881.

Zakład Narodowy imienia Ossolińskich znajdował i znajduje inspirację w oświadczeniu Józefa Maksymiliana Ossolińskiego z dnia 17 lipca 1804 r., zgodnie z którym cały majątek po śmierci Fundatora stał się „publiczną własnością Kraju i Narodu”. Uznając, że Zakład – skarbnica polskiego dziedzictwa kulturalnego – kontynuuje działalność w celach wskazanych w Ustawieniu Narodowym, w tym w aktach, które obejmują Ustawienie Familijne z dnia 18 października 1816 r., Umowę Józefa Maksymiliana Ossolińskiego z Henrykiem Lubomirskim z dnia 25 grudnia 1823 r. oraz Akt dodatkowy do Ustawy Fundacyjnej z dnia 15 stycznia 1824 r., stanowi się, co następuje:

Art. 1. 1. Ustanawia się fundację pod nazwą „Zakład Narodowy imienia Ossolińskich” (Ossolineum), zwaną dalej „Zakładem”.

2. Zakład działa pod patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2. Zakład nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru fundacji.

Art. 3. Historycznym znakiem Zakładu jest znak, którego wzór stanowi załącznik do ustawy.

Art. 4. Siedzibą Zakładu jest miasto Wrocław.

Art. 5. Celami Zakładu zgodnie z historyczną tradycją i postanowieniami założyciela są:

- 1) utrzymywanie Narodowej Biblioteki Ossolineum i pomnażanie jej zbiorów, zwłaszcza w zakresie humanistyki polskiej i słowiańskiej, oraz ich opracowywanie i upowszechnianie,

- 2) utrzymywanie Muzeum Książąt Lubomirskich i pomnażanie jego zbiorów w zakresie sztuki i pamiątek historycznych oraz ich opracowywanie i upowszechnianie,
- 3) wspieranie i prowadzenie prac naukowo-badawczych,
- 4) działalność wydawnicza.

Art. 6. 1. Dla realizacji celów określonych w art. 5 wyposaża się nieodpłatnie Zakład w majątek obejmujący w dniu wejścia w życie ustawy Zakład Narodowy imienia Ossolińskich – Bibliotekę Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu.

2. Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa w przypadku dokonania komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego Zakład Narodowy imienia Ossolińskich – Wydawnictwo przekaze nieodpłatnie Zakładowi wszystkie akcje lub udziały jakie Skarb Państwa obejmie w spółce powstałej w wyniku komercjalizacji tego przedsiębiorstwa państwowego.

3. W spółce, o której mowa w ust. 2, uprawnieni pracownicy w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz. U. z 2017 r. poz. 1055) oraz ich spadkobiercy zachowują prawo do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów. Przepisy działu IV ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników, stosuje się odpowiednio, przy czym kompetencje w zakresie zbywania akcji należą do Dyrektora Zakładu.

Art. 7. 1. Zakład staje się z chwilą wpisania do rejestru fundacji, z mocy prawa, użytkownikiem wieczystym gruntów, będących we władaniu Biblioteki Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu, w zakresie, w jakim stanowią one własność Skarbu Państwa lub gminy, oraz nieodpłatnie właścicielem znajdujących się na tych gruntach budynków i innych urządzeń.

2. Nabycie praw, o których mowa w ust. 1, stwierdza się decyzją wojewody w odniesieniu do nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub decyzją zarządu gminy w odniesieniu do nieruchomości stanowiących własność gminy.

3. Zakład jest zwolniony od pierwszej i rocznych opłat za użytkowanie wieczyste gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub gminy, o których mowa w ust. 1, jeżeli grunty te nie są wykorzystywane wyłącznie do działalności gospodarczej.

Art. 8. Zakład jest następcą prawnym fundacji ustanowionej przez Józefa Maksymiliana Ossolińskiego.

Art. 9. 1. Organami Zakładu są:

- 1) Rada Kuratorów,
- 2) Dyrektor.

2. Statut Zakładu określi w szczególności:

- 1) zasady powoływania i zakres kompetencji organów,
- 2) zakres działalności gospodarczej.

Art. 10. Zakład może prowadzić działalność gospodarczą, służącą realizacji jego celów, w sposób przewidziany w statucie.

Art. 11. 1. Źródłami finansowania Zakładu są:

- 1) dochody z majątku Zakładu,
- 2) dochody z działalności gospodarczej Zakładu,
- 3) darowizny, spadki i zapisy,
- 4) dywidendy z akcji lub udziałów spółki, o której mowa w art. 6 ust. 2.

2. Zakład otrzymuje z budżetu państwa dotacje na realizację zadań państwowych:

- 1) utrzymywanie zbiorów Narodowej Biblioteki Ossolineum, ich pomnażanie, opracowywanie i upowszechnianie,
- 2) utrzymywanie i pomnażanie zbiorów Muzeum Książąt Lubomirskich,
- 3) utrzymywanie wydawnictw niekomercyjnych.

3. Dywidendy, o których mowa w ust. 1 pkt 4, nie mogą być przeznaczane na wykonywanie przez Zakład działalności gospodarczej.

Art. 12. 1. Nadzór nad Zakładem sprawuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

2. Do uprawnień nadzorczych ministra należy okresowa kontrola wykorzystywania środków publicznych i realizacji celów statutowych Zakładu.

3. Statut Zakładu może być zmieniony przez Radę Kuratorów w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Art. 13. Zakład składa corocznie ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego sprawozdanie ze swojej działalności. Sprawozdanie jest udostępniane przez Zakład do publicznej wiadomości.

Art. 14. 1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może uchylić decyzję Dyrektora Zakładu, pozostającą w rażącej sprzeczności z przepisami prawa lub postanowieniami statutu albo z jego celami.

2. Od decyzji ministra, o której mowa w ust. 1, służy Zakładowi skarga do sądu administracyjnego.

Art. 15. 1. Jeżeli działanie Dyrektora Zakładu w istotny sposób narusza przepisy prawa lub postanowienia statutu albo jest niezgodne z jego celem, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może wyznaczyć odpowiedni termin do usunięcia tych uchybień.

2. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może zawiesić Dyrektora Zakładu, wyznaczyć zarządcę tymczasowego i zażądać od Rady Kuratorów przedstawienia w wyznaczonym terminie kandydatury nowego Dyrektora Zakładu.

3. Zarządca tymczasowy reprezentuje Zakład w sprawach wynikających z zarządu, w tym również w postępowaniu sądowym; jest on obowiązany wykonywać czynności potrzebne do prawidłowego działania Zakładu.

4. Od decyzji ministra, o których mowa w ust. 2, służy Zakładowi skarga do sądu administracyjnego.

Art. 16. 1. Prawo używania znaku historycznego, o którym mowa w art. 3, jako znaku instytucji służy Zakładowi oraz jako znaku historycznego i towarowego spółce, o której mowa w art. 6 ust. 2.

2. Prawo to nie może być zbyt lub udostępnione osobom trzecim bez zgody Rady Kuratorów Zakładu.

3. W razie zajęcia znaku, o którym mowa w ust. 1, w trybie postępowania egzekucyjnego, Zakładowi przysługuje prawo pierwokupu, chyba że Rada Kuratorów Zakładu postanowi inaczej.

Art. 17. 1. Minister Edukacji Narodowej:

- 1) nada Zakładowi statut,
- 2) w porozumieniu z Prezesem Polskiej Akademii Nauk powoła komisję inwentaryzacyjną celem ustalenia majątku przekazywanego Zakładowi,
- 3) zgłosi Zakład do rejestru,

4) zwróci się, po zarejestrowaniu Zakładu, do podmiotów określonych w statucie o wskazanie członków Rady Kuratorów.

2. Do czasu powołania Dyrektora Zakładu obowiązki Dyrektora pełni dotychczasowy Dyrektor Biblioteki Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich Polskiej Akademii Nauk.

Art. 18. W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą do Zakładu stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2016 r. poz. 40).

Art. 19. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia¹⁾.

---

¹⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 9 marca 1995 r.

Załącznik do ustawy z dnia 5 stycznia 1995 r.

Znak historyczny Zakładu